

S.M.Rahimova

**IQTISODIYOTNI DAVLAT
TOMONIDAN TARTIBGA
SOLISH**

Bozor iqtisodiyoti sharoitida davlatning funksiyalari va iqtisodiy siyosatning maqsadlari. Davlat iqtisodiy siyosati va iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning nazariy asoslari.

(Ma'ruza 2 soat , amaliy 2 soat mashg'ulot)
Ma'ruza mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi

Talabalar soni: 42 nafar	O'quv soati- 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurati. 2. Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari va vositalari. 3. Merkantilizm maktabi namoyondalari va fiziokrat maktabi asoschisi Fransua Kenening iqtisodiyotni boshqarishda davlatning roli haqidagi nazariy qarashlari. 4. Iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarish usullari va shakllari bo'yicha Keyns kontsepsiyasining asosiy mazmuni.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurligi haqida tushuncha beradi; - Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari va vositalari tushuntiradi; - Merkantilizm maktabi nomoyondalari va fiziokrat maktabi asoschisi Fransua Kenening iqtisodiyotni boshqarishda davlatning roli haqidagi nazariy qarashlarini tushuntiradi.	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurligini tushuntirib beradi; - Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullarini aytib beradi; - Merkantilizm maktabi namoyondalari va fiziokrat maktabi asoschisi Fransua Kenening iqtisodiyotni boshqarishda davlatning roli haqida nazariy qarashlarini aytib beradi; - Iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarish usullari va shakllari bo'yicha Keyns kontsepsiyasining asosiy mazmunini tushuntirib beradi
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Ma'ruza mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqi	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1 Kirish-bosqich. (20 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi 1.3 Birinchi oquv mashg'uloti maqsadi va oquv faoliyati natijalarini aytib otadi (1-ilova).	Tinglaydi Yozadi tinglaydi
2- Asosiy bosqich. (50min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Mustaqil. organish uchun topshiriqlarni yozib oladi.

2-ilova.

Bilimlarni faollashtirish uchun savollar

1. Merkantilistlar, fiziokratlar va klassiklar qanday munosabatda bo'lgan?
2. Nima uchun 20 asrning boshlariga kelib davlatni iqtisodiyotga aralashuvining zarurligi yuzaga keldi?
3. Erkin bozor iqtisodiyotining nima kamchiligi mavjud
4. *Bozor iqtisodiyoti sharoitida davlat nimani tartibga solishlari shart?*

3-ilova

Ma'ruzaning mazmuni bo'yicha ko'rgazmalari slaydlar

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21 nafar	Vaqt - 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Individual topshiriqlarni bajarishga asoslangan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurati. 2. Davlatning iqtisodiy funktsiyalari va iqtisodiyotni tartibga solishdan ko'zlangan maqsadlari. 3. Iqtisodiy siyosat tushunchasining mazmuni, tamoyillari va klassifikatsiyasi 4. Jamiyat va davlat manfaatlarining ustuvorligi. 5. Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari va vositalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
- Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurligini tushuntiradi; - Davlatning iqtisodiy funktsiyalari va iqtisodiyotni tartibga solishdan ko'zlangan maqsadlarini yoritib beradi; - Iqtisodiy siyosat tushunchasining mazmuni, tamoyillari va klassifikatsiyasi haqida tushuncha beradi; - Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari va vositalari haqida tushuncha beradi;	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurligini aytib beradi; - Davlatning iqtisodiy funktsiyalari va iqtisodiyotni tartibga solishdan ko'zlangan maqsadlarini aytib beradi; - Iqtisodiy siyosat tushunchasining mazmuni, tamoyillari va klassifikatsiya haqida tushintirib beradi; - Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari vositalarini aytib beradi;
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitlari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Mavzuga Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgan o'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi.	1.1. Mavzuni yozadilar. 1.2. Savollar tezkor javob beradilar.

	Blits-so'rov o'tkazadi.	
2-bosqich. Asosiy bolim (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

3 – ilova.

Bilimlarni faollashtirish uchun savollar

1. Iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqaruvning zaruriyati nimada?
2. Bozor iqtisodiyotida davlatning iqtisodiy vazifasi nimadan iborat?
3. Iqtisodiyotni boshqarishning modellarining farqi nimada?
(klassik, monetar, keyns va niokeynscha)
4. Iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqaruvi usullarini ayting?

4 – ilova.

1. Muammoli vazifa

Davlatni iqtisodiyotga aralashuvi qay darajada bo'lishi kerak.

2. Uslubiy ko'rsatma: xarakat ketma-ketligi (algoritm)

1. Muammoni savol shakliga keltiring.

2. Asosiy masalani shakllantiring, uning echimi muammoli savolga javob berish darajasida bo'lsin.
3. Milliy iqtisodiyot holatini tavsiflash imkonini beruvchi asosiy mezonlarni (belgi, tahlil yo'nalishi) ayting.
4. Echish algoritmini tuzing.
5. Jamoa bo'lib tanlangan ko'rsatkichni baholang, ularni yoritish ketma-ketligini o'rnatish.

3. Muammoni echish jadvali

Muammoni shakllantirilishi:	YAkuniy xulosa:	
Quyi muammolarni shakllantirish	Echimlar mazmuni	Xulosalar
1	2	3
1.		
2.		
n.		

Iqtisodiy islohotlar va iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmining shakllanishi. O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirish va boshqarish iqtisodiyotni tartibga solish vositasi

(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)
Ma'ruza mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi

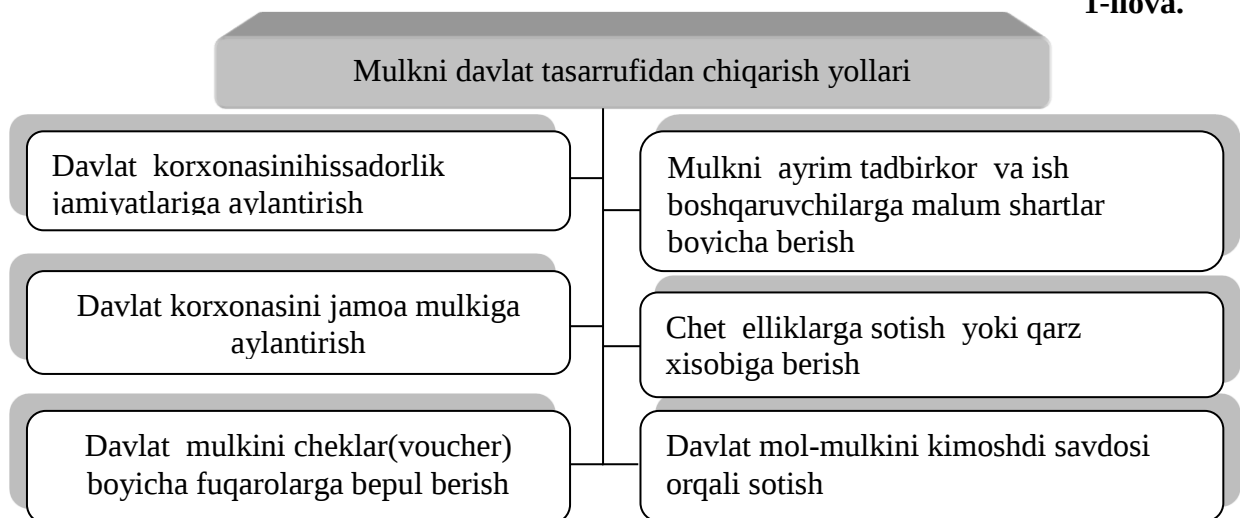
Talabalar soni: 42 nafar	Vaqt – 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmi. 2. O'zbekistonda ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida institutsional(ma'muriy) islohotlarining zarurligi va maqsadi. 3. Davlat mulki va tadbirkorligi. Iqtisodiy siyosatda davlat mulkining o'rnini va ahamiyati masalasi. 4. O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirishning maqsadi va bosqichlari. 5. Davlat mulkini xususiylashtirish va boshqarish samaradorligini oshirish yo'llari.
O'quv mashg'ulotining maqsadi: iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
Pedagogik vazifalar: - Iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va tartibga solishdan maqsadni tushuntirib berish - Bozor iqtisodiyoti sharoitida islohotlarning vazifalariga toxtalib izoh berish - Davlat mulk shakllari uning bozor iqtisodiyotida foydalanish usullarining ahamiyatini tushuntirib berish - O'zbekistonda davlat mulkini	O'quv faoliyatining natijalari: Talaba: - Davlat mulk shakllari uning iqtisodiyotda o'rnini tushuna bilish - O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirish va uni boshqarishni o'rganish davlat boshqaruvining bilvosita usullarini aytish; - davlat mulkini xususiylashtirish bosqichlarini bilib olish; - O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirishning maqsadi va vazifalarini bilib olish;

xususiylashtirishning maqsadi va bosqichlarini tushuntiradi;	
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqti	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba
1-bosqich. Kursga va mavzuga kirish (10 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Tarqatma materiallarni korib chiqadi
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi.	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

1-ilova.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi

Talabalar soni: 21 nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmi. 2. Sobiq totalitar tuzumning iqtisodiyotni boshqarish organlari va ularning markazlashtirilgan, ma'muriy-buyruqbozlik boshqarish usullarining salbiy oqibatlari. 3. O'zbekistonda ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida institutsional (ma'muriy) islohotlarining zarurligi va maqsadi. Institutsional (ma'muriy) islohotlarning asosiy yo'nalishlari. 4. Davlatning iqtisodiyotni tartibga solishga qaratilgan yangi strategiyasi va siyosatining maqsadi, vazifalari va asosiy yo'nalishlari. 5. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi davom etayotgan sharoitda O'zbekistonda davlat iqtisodiy siyosatining iqtisodiyotni tartibga solish mexanizmi faoliyatining ijobiy natijalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmi haqida tushuncha beradi; - Sobiq totalitar turizmning iqtisodiyotni boshqarish organlari va ularning markazlashtirilgan, ma'muriy- buyruqbozlik boshqarish usullarining salbiy oqibatlarini tushuntiradi; - O'zbekistonda ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida institutsional (ma'muriy) islohatlarining zarurligi va maqsadi. Institutsional (ma'muriy) islohatlarning asosiy yo'nalishlarini yoritib beradi; - Davlatning iqtisodiyotni tartibga solishga qaratilgan yangi strategiyasi va siyosatning maqsadi, vazifalari va asosiy yo'nalishlari haqida tushuncha beradi.	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmini aytib beradi; - Sobiq totalitar turizmning iqtisodiyotni boshqarish organlari va ularning markazlashtirilgan, ma'muriy-buyruqbozlik boshqarish usullarini va salbiy oqibatlarini aytib beradi; - O'zbekistonda ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida institutsional islohatlarning zarurligi haqida bilish - Davlatning iqtisodiyotni tartibga solishga qaratilgan yangi strategiyasi va siyosatning iqtisodiyotni tartibga solish mexanizmi faoliyatining ijobiy natijalarini aytib beradi; - Jahon moliyaviy – iqtisodiy inqirozi davom etayotgan sharoitda O'zbekistonda davlat iqtisodiy siyosatining iqtisodiyotni tartibga solish mexanizmi faoliyatining ijobiy natijalarini aytib beradi;

O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitilari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyatning mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.3. Mavzuni yozadilar. 1.4. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarni eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. .	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-4 ball	Misollar bilan muammoga yechim topishi 0-4 ball	Guruh a'zolarining faolligini 0-4 ball	Jami ball

12 – 10,3 ball – «a'lo».

10,2 – 9 ball – «yaxshi».

8,9 – 6,7 ball – «qoniqarli».

«Muammoli vaziyat»**Turistik resurslarning ijmtioiy iqtisodiy mohiyati**

<i>«Muammoli vaziyat» Turi</i>	<i>«Muammoli vaziyat» sabablari</i>	<i>Vaziyatdan chiqib ketish harakatlari</i>

Amaliy mashg'ulotni tahlil qilish varag'i

Tahlil bosqichi nomi	Tahlil bosqichi Mazmuni	Tahlil natijasi	Baholash ko'rsatkichlari va mezon	
			ko'rsatkichi	Mezoni
1.Savollarga javob berish.	Mavzu bo'yicha bilimlarni jonlantirish uchun berilgan savollarga javob berish.		Aniq va lo'nda	25%
2. Masalani kompyuter dasturida yechish.	imkoniyatlardan foydlangan holda amalga oshirish.		To'g'ri va aniq	25%
3.Natijalar tahlili.	Olingan natijalarni tahlil qilish, shu asosda xulosa va tavsiyalar berish.		Aniqlik, qarorni asoslanganligi	25%
4. Mustaqil bajaraolish.	Topshiriqlarni mustaqil bajarish.		Namunaviy misolni tushuntirishdan so'ng o'ziga berilgan topshiriqni mustaqil bajarishi	25%

Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash, prognozashtirish va rejalashtirish. Iqtisodiyotda monopolizmga qarshi siyosat va raqobatni rivojlantirish

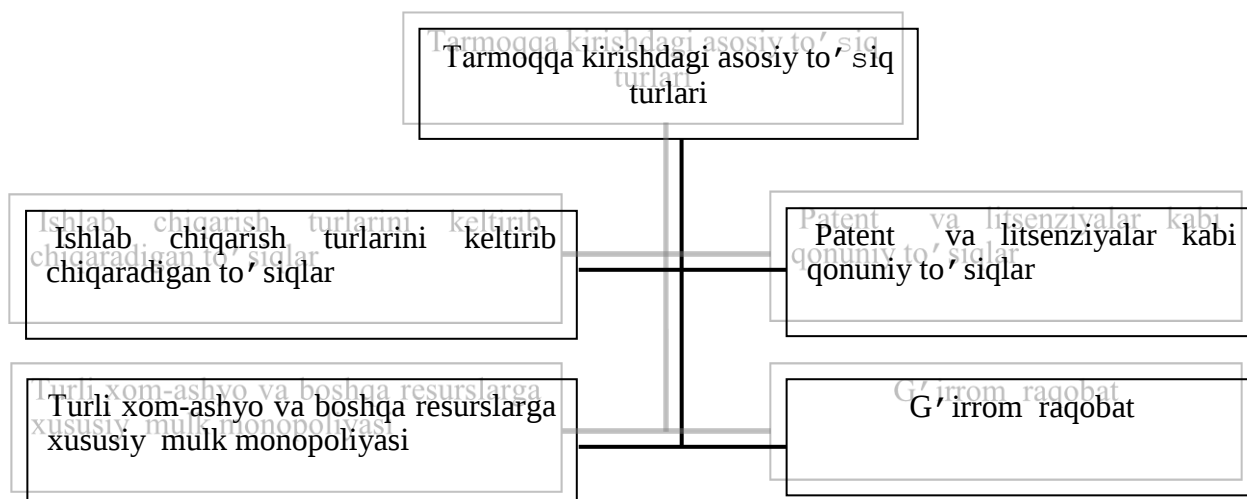
**(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)
Ma'ruza mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi**

Talabalar soni: 42 nafar	Vaqt – 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejası	1. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozashtirishning zarurligi va ahamiyati. 2. Prognozashtirishning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rnı. 3. Dasturlash va rejalashtirish davlatning iqtisodiy boshqaruvi funktsiyalari sifatida. 4. Raqobatning bozor iqtisodiyotini tartibga solishdagi roli. 5. Rivojlangan mamlakatlarda antimonopol siyosatni amalga oshirilishi tajribalari. 6. O'zbekistonda davlatning raqobat siyosati.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
Pedagogik vazifalar: - Ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozashtirishning zarurligi va ahamiyati haqida tushuncha beradi; - Prognozashtirishning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rnini tushintiradi; - Dasturlash va rejalashtirish davlatning iqtisodiy boshqaruvi funktsiyalari sifatida ekanligini tushintiradi; - Raqobatning bozor iqtisodiyotini tartibga solishdagi rolini tushintiradi; - Rivojlangan mamlakatlarda antimonopol siyosatni amalga oshirilishi tajribalari haqida tushuncha beradi; - O'zbekiston davlatning raqobat siyosatini yoritib beradi;	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozashtirishning zarurligi va ahamiyatini bilib olish; - Prognozashtirishning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rnini aytib beradi - Dasturlash va rejalashtirishning davlatning iqtisodiy boshqaruvi funktsiyalari sifatida ekanligini tushuntirib beradi - Raqobatning bozor iqtisodiyotini tartibga solishdagi rolini bilib olish - Rivojlangan mamlakatlarda antimonopol siyosatni amalga oshirilishi tajribalarini tushuntirib beradi - O'zbekistonda davlatning raqobat siyosati haqida bilib olish
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba
1-bosqich. Kirish (5 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Eslaydilar.
2-bosqich. Asosiy (65 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova). 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi.	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2.. Otilgan mavzu boyicha tasavvurni boyitadi 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

2-ilova.

3-iloza.

Monopolistik faoliyat iqtisodiy rivojlanishiga ancha jiddiy ta'sir ko'rsatishi, taraqqiyot yo'liga g'ov bo'lishi ham mumkin. SHunga ko'ra, bugungi kunda deyarli barcha mamlakatlar iqtisodiyotida monopoliyalarni davlat tomonidan tartibga solish chora-tadbirlari qo'llanilib, bu **monopoliyaga qarshi siyosat** deb ataladi. Davlatning monopoliyaga qarshi siyosati asosini **monopoliyaga qarshi qonunchilik** tashkil etib, u turli mamlakatlarda turli darajada rivojlangan bo'ladi.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21 nafar	Vaqt- 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozlashtirishning zarurligi va ahamiyati. 2. Prognozlar klassifikatsiyasi: faol va passiv, makroiqtisodiy va mikroiktisodiy, uzoq va o'rta muddatli prognozlar. 3. Ilmiy prognozlashtirishning printsiplari va prognozlarni ishlab chiqish bosqichlari, usullari. 4. Iqtisodiyotni dasturlash, prognozlashtirish, rejalashtirish vositalari yordamida davlat tomonidan tartibga solishning o'ziga xos xususiyatlari va ahamiyati. 5. Rivojlangan mamlakatlarning prognozlashtirish, dasturlash va rejalashtirish borasidagi tajribalari. 6. O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni prognozlashtirish va dasturlash. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan iqtisodiy dasturning ustuvor yo'nalishlari.
O'quv mashg'ulotining maqsadi: mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
Pedagogik vazifalar: - Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozlashtirishning zarurligi va ahamiyati haqida tushuncha beradi; - Prognozlar klassifikatsiyasi: faol va passiv makroiqtisodiy va mikroiktisodiy, uzoq va o'rta muddatli prognozlarni tushuntiradi; - Ilmiy prognozlashtirishning printsiplari va prognozlarni ishlab chiqish bosqichlari, usullarini yoritib beradi; - Iqtisodiyotni dasturlash, prognozlashtirish, rejalashtirish vositalari yordamida davlat tomonidan tartibga solishning o'ziga xos xususiyatlari va ahamiyati haqida tushuntiradi - Rivojlangan mamlakatlarning prognozlashtirish, dasturlash va rejalashtirish borasidagi tajribalari haqida tushuncha beradi;	O'quv faoliyatining natijalari: Talaba: - Ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozlashtirishning zarurligi va ahamiyati haqida bilish - Prognozlar klassifikatsiyasi: faol va passiv makroiqtisodiy va mikroiktisodiy uzoq va o'rta muddatli prognozlarni aytib beradi - Ilmiy prognozlashtirishning printsiplari va prognozlari ishlab chiqish bosqichlari, usullarini aytib beradi - Iqtisodiyotni dasturlash, prognozlashtirish, rejalashtirish vositalari yordamida davlat tomonidan tartibga solishning o'ziga xos xususiyatlari va ahamiyati haqida bilib olish - Rivojlangan mamlakatlarning prognozlashtirish, dasturlash va rejalashtirish borasidagi tajribalarini aytib olish - O'zbekistonda ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanishni prognozlashtirish va dasturlash. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan iqtisodiy dasturning ustuvor yo'nalishlarini bilib olish

O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar,
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitlari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.5. Mavzuni yozadilar. 1.6. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarni eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. .	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

Guruhlar uchun vazifalar**1. Guruh.**

1. Iqtisodiyotda monopoliyalar, ularning faoliyat qilishi va tartibga solinishi izohlang.

2. Guruh.

1. O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o'tish davrida raqobatchilik muhitini vujudga keltirishni izohlang.

3. Guruh.

1. Erkin raqobatning afzalliklari izohlang.

Baholash ko'rsatkichlari (ballda)

Guruh	Mavzuning echimi	Tushuntirish (aniqlik, mantiq)	Guruh faolligi (qo'shimchalar, savollar)	Jami ballar	Baho
	(1,2)	(1,2)	(0,6)	(3,0)	
1.					
2.					
3.					
4.					

Bozor iqtisodiyotida narxning regulyatorlik vazifasi va davlatning narx hamda inflyatsiyaga qarshi siyosatlarini. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning byudjet-soliq siyosati vositalari

(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)

Ma'ruzani olib borish texnologiyasi

Talabalar soni: 42 nafar	Vahti – 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Narx va qiymatning zamonaviy nazariyasi - mehnatning qiymati va qiymatni qayta taqsimlash nazariyasining sintezi sifatida. 2. Narxning regulyatorlik vazifasi va uning bozor iqtisodiyotini tartiblashdagi ahamiyati. Davlatning narx siyosatining maqsad va vazifalari. 3. Davlat byudjeti – davlat moliya fondining asosi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning muxim shakli sifatida. 4. O'zbekiston davlat byudjeti va uning shakllanishi va taqsimlanishining xususiyatlari. 5. O'zbekistonda soliq tizimini yanada takomillashtirish va uning rag'batlantiruvchilik rolini kuchaytirish yo'llari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Narxni shakllantirish va uning	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba:

shakllari narxni tartibga solish usullarini bilish - Davlat boshqaruvida byudjet taqchilligi va uni taqsimlash xususiyatlari - Davlat byudjeti – davlat moliya fondining asosi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning muhim shaklini yoritib beradi; - O'zbekiston davlat byudjeti va uning shakllanishi va taqsimlanishining xususiyatlari haqida tushuncha beradi;	- davlat boshqaruvida narxni belgilash va tartibga solish usullarini tushunib olish - Davlat byudjetini tashkil etish shakllari va byudjet taqchilligini to'g'ri tashkil etish -O'zbekistonda soliq tizimini takomillashtirish va soliq turlarini joriy etishda jahon tajribalari -Davlat byudjeti- davlat moliya fondining asosi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning muhim shaklini ayta olish - O'zbekiston davlat byudjeti va uning shakllanishi va taqsimlanishining xususiyatlari tushunib olish - O'zbekistonda soliq tizimini yanada takomillashtirish va uning rag'batlantiruvchilik rolini kuchaytirish yo'llarini ayta olish
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

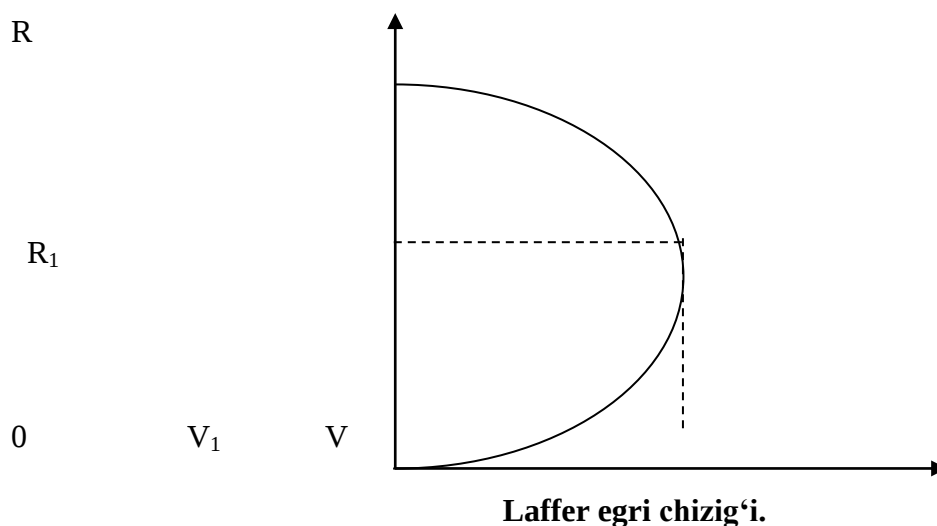
Ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqti	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba
1-bosqich. Kirish (10 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Eslaydilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova).	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.

	2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

Vizual materiallar

1-ilova.

2-ilova.

FISKAL SIYOSAT: DAVLAT BYUDJETI

Fiscal siyosat – davlat xarajatlari va soliqlarni o'zgartirish orqali iqtisodiyotni tartibga solishga qaratilgan byudjet va soliq siyosatini o'z ichiga oluvchi moliyaviy siyosatning bir qismi.

Davlat byudjeti – davlatning daromadlari manbai va mablag'larni sarflash yo'nalishlari ko'rsatilgan holda tuzilgan davlatning ma'lum davr, odatda bir yilga mo'ljallangan daromadlari va xarajatlari smetasi

Davlat byudjeti defitsiti – davlat byudjeti xarajatlarining daromadlardan ortib ketishi.

Davlat byudjeti profitsiti – ma'lum davrda daromadlar miqdorining xarajatlardan

3-ilova.

Fiskal siyosat: maqsad va yo'nalishlar

Fiskal siyosatning maqsadi – davlat daromadlari va xarajatlarin mutanosib o'zgartirish, soliqqa tortish tizimi, balanslangan davlat byudjetini tartibga solish tizimi asosida to'liq bandlikni va noinflyasion iqtisodiy o'sishni ta'minlash

Amaliy mashg'ulotini o'qitish texnologiyasi.

Talaba soni	21nafar	Vaqt - 2 soat
O'quv shakli	mashg'ulotining	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy rejasi	Mashg'ulotining	1. Mehnatning qiymati nazariyasi va qayta taqsimlangan qiymat nazariyalarining zamonaviy nazariyadan farqi. 2. Davlatning ijtimoiy siyosatida narx belgilashning o'rimi. Bozor iqtisodiyotida narx ko'rinishlari. 3. Narx va uning bozor iqtisodiyotidagi vazifalari. Narxning regulyatorlik vazifasi va uning bozor iqtisodiyotini tartiblashdagi ahamiyati. 4. Davlatning narx siyosatining maqsad va vazifalari. Davlat narx siyosatini amalga oshirishning asosiy usullari va vositalari. 5. Davlatning inflyatsiyaga qarshi siyosatining maqsadi, usullari. 6. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharotida inflyatsion jarayonlarning xususiyatlari va uni oldini olish choralari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.		
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - mavzu bo'yicha bilimlarni ongli ravishda o'zlashtirish va mustahkamlashga undash; - Davlat narx siyosatini amalga oshirishning asosiy usullari va vositalari. - Bozor iqtisodiyotida narx ko'rinishlari to'g'risida tushuncha berish; - Davlatning narx siyosatining maqsad va vazifalari. Davlat narx siyosatini amalga oshirishning asosiy usullari va vositalarini tushuntiradi - Davlatning inflyatsiyaga qarshi siyosatining maqsadi va usullari haqida tushuncha berish		<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Mehnatning qiymat nazariyasini zamonaviy iqtisodiyotga tadbiq etish - Narxning regulyatorlik vazifasini tushunib oladi - Davlatning inflyatsiyaga qarshi siyosatining maqsadi, usullari haqida tasavvur xosil etish - Davlatning narx siyosatining maqsad va vazifalari. Davlat narx siyosatini amalga oshirishning asosiy usullarini bilib olish - Davlatning inflyatsiyaga qarshi siyosatining maqsadi va usullarini ayta olish - Jahon moliyaviy – iqtisodiy inqirozi sharotida inflyatsion jarayonlarning xususiyatlari va uni oldini olish choralari bilib olish
O'qitish usullari va texnikasi		Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari		Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari		Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitlari		Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Mavzuga Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.7. Mavzuni yozadilar. 1.8. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

1-ilova.

Munozara qatnashchilariga eslatma

1. Munozara munosabatlar yig'indisi emas, balki muammo echimi uslubiyatidan iborat.
2. Ko'p gapirmasdan boshqalarning so'zlashiga imkon ber.
3. Maqsadga erishish yo'lida hissiyotlarni jilovlab, batafsil o'ylagan holda so'zla.
4. Raqiblarning vaziyatini o'rganib, ularga xurmat bilan murojaat qil.

5. Raqiblarning tomonidan aytilgan fikrlarga tanqidiy va mulohazali yondash.

Muammoli seminarining boshqaruv dastaklari

Boshlovchi barcha vazifalarni o'ziga oladi – munozara bosqichlarini boshqarish, javoblarning asoslanishi va to'g'riligini tasdiqlash, qo'llangan termin va tushunchalarni aniqlash, munosabatlarni to'g'ri qo'llash va boshqalar. Taqdimotlarning taqsimotini to'g'ri boshqarish.

Taqrizchi – tomonlarning ma'ruzalarini yo'nalishlar bo'yicha belgilash va to'liq xarakterda baholash: dolzarbligi, ilmiy jihati, mantiqiyliigi va masalalarning aniq qo'yilganligi, xulosalarning aniq ko'rsatilishi.

Raqib – qabul qilingan tadqiqot o'rtasida raqobatchilik jarayonini shakllantiradi. U faqatgina ma'ruzachining asosiy holatini tanqid qilish emas, shu bilan birgalikda, uning aytgan fikrlaridan zaif yoki xato tomonlarini topish hamda o'zining hal qiluvchi fikrlarini taklif qilishi ham mumkin.

Ekspert – barcha munozaralarning, jumladan, munozara qatnashchilari tomonidan aytilgan fikrlarning, qilingan xulosalarning, taklif va gipotezalarning maxsuldorligini baholaydi.

Munozara reglamentini o'tkazish tartibi

1. Boshlovchi ma'ruza mavzusi va ma'ruzachilarning taqdimotlarin e'lon qiladi.
2. Ma'ruza 5 minut davom etadi.
3. Taqrizchi – 2 minut.
4. Raqib – ma'ruza mavzusi bo'yicha fikrlarini 1-3 minut taqdim etadi.
5. Jamoaviy muhokama – 5-10 minut.

2-ilova.

Muhokama va xulosalar chiqarish uchun savollar

1. Narxning iqtisodiy mazmunini uning vazifalari orqali tushuntirib bering.
2. Qanday narx turlarini bilasiz? Ularga qisqacha tavsif bering.
3. Narxning tashkil topishi borasida qanday nazariyalar mavjud?
4. Nazariyalarning afzallik va kamchilik tomonlarini ko'rsatib bering.
5. Narx siyosati nima?
6. O'zbekistonda narx siyosati amalga oshirilishining qanday xususiyatlari mavjud?

Guruhlarda ishlash uchun o'quv topshiriqlar

1-guruh

Topshiriq 1

1. Pul va moliya tushunchalari o'rtasidagi farq nimada?
 2. Iqtisodiyotda moliyaning asosiy vazifalari nimalardan iborat?
- (Javob berishda grafik organayzer: sxema, klaster, jadvallardan foydalaning.)

Topshiriq 2

To'g'ri juftlikni toping

Pul mablag'larining harakati, ya'ni ularning shakllanishi, taqsimlanishi va foydalanilishi bilan bog'liq ravishda vujudga keladigan munosabatlar	Laffer egri chizig'i
Moliyaviy munosabatlar va turli darajada ularga xizmat qiluvchi moliyaviy muassasalardir	Soliq stavkasi
Davlat xarajatlari va ularni moliyaviy ta'minlash manbalarining tartiblashtirilgan rejasi	Soliqlar
Byudjet xarajatlarining daromadlar qismidan ortiqcha bo'lishi natijasida vujudga kelgan farq	Davlat qarzlar
Byudjet taqchilligini qoplash maqsadida davlat tomonidan jalb qilingan moliyaviy resurslar	Byudjet taqchilligi
Jamiyatda vujudga keltirilgan sof daromadning bir qismini	Davlat byudjeti

byudjetga jalb qilish shakli	
Soliq summasining soliq olinadigan summaga nisbatining foizdagi ifodasi	Moliya tizimi
Davlat byudjeti daromadlari va soliq stavkasi o'rtasidagi bog'liqlikning tasvirlanishi	Moliya

2-guruh

Topshiriq 1.

1. Davlat moliyasi va davlat byudjeti tushunchalari o'rtasidagi farq nimada?
 2. Moliya tizimi tarkibining asosiy unsurlari nimalardan iborat?
- (Jaavob berishda grafik organayzer: sxema, klaster, jadvallardan foydalaning.)

Topshiriq 2.

To'g'ri juftlikni toping.

Pul mablag'larining harakati, ya'ni ularning shakllanishi, taqsimlanishi va foydalanilishi bilan bog'liq ravishda vujudga keladigan munosabatlar	Laffer egri chizig'i
Moliyaviy munosabatlar va turli darajada ularga xizmat qiluvchi moliyaviy muassasalardir	Soliq stavkasi
Davlat xarajatlari va ularni moliyaviy ta'minlash manbalarining tartiblashtirilgan rejasi	Soliqlar
Byudjet xarajatlarining daromadlar qismidan ortiqcha bo'lishi natijasida vujudga kelgan farq	Davlat qarzlari
Byudjet taqchilligini qoplash maqsadida davlat tomonidan jalb qilingan moliyaviy resurslar.	Byudjet taqchilligi
Jamiyatda vujudga keltirilgan sof daromadning bir qismini byudjetga jalb qilish shakli.	Davlat byudjeti
Soliq summasining soliq olinadigan summaga nisbatining foizdagi ifodasi	Moliya tizimi
Davlat byudjeti daromadlari va soliq stavkasi o'rtasidagi bog'liqlikning tasvirlanishi	Moliya

Iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning pul-kredit siyosati vositalari.

Jamiyatning ijtimoiy sohasi va davlatning ijtimoiy siyosati

(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)

Ma'ruzani olib borish texnologiyasi

Talabalar soni: 42 nafar	Vaqt - 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Pul va pul muomalasi, pulga bo'lgan talab va pul taklifi. Davlatning pul muomalasini tartibga solishi. 2. O'zbekistonning kredit tizimi. O'zbekistonning bank tizimi va uning rivojlanish bosqichlari. 3. Jamiyat ijtimoiy sohasi, uning tarkibi va jamiyat rivojlanishidagi roli. 4. O'zbekistonda davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash yo'llari. 5. O'zbekistonda aholini ijtimoiy qullab-quvvatlash va turmush darajasini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.
O'quv mashg'ulotining maqsadi: iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy	

vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
Pedagogik vazifalar: - Pul muomalasi pulning mohiyati va uni tartibga solish usullari O'zbekistonda yanggi kredit tizimini joriy etish bosqichlari O'zbekistonda bandlik muammosi va unda aholini ish bilan ta'minlash yo'llari	O'quv faoliyatining natijalari: Talaba: 1. Davlatning pul muomalasini tartibga solishining mohiyatini tushunib oladi 2 .Aholini ijtimoiy qollab quvvatlash tartibiga etibor beradi 3.Jamiyatda aholini iqtisodiy qollab-quvvatlash shart sharoitlariga tushuntirish berish 4.Turmush darajasini oshirishning ustuvor yo'nalishlari haqida tasavvurga ega bolish
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum, B.B.B.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqi	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba
1-bosqich. Kirish (5 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Eslaydilar.
2-bosqich. Asosiy (65 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova). 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.

	berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

1-ilova.

“Sinkveyn” (5 qator) texnikasi

Maqsad – kategoriyaga xarakteristika berish

Sinkveyn sxemasi:

1–qator – tushuncha

2-qator – tushunchani tavsiflovchi 2 sifat

3-qator – ushbu tushuncha vazifalari to'g'risidagi 3 ta fe'l

4-qator – ushbu tushuncha mohiyati to'g'risidagi 4 so'zdan iborat so'z so'z birikmasi

5-qator – ushbu tushuncha sinonimi.

2-ilova.

B.B.B. usuli asosida tarqatma materiallar

	Bilaman	Bilmayman	Bildim
1	Kredit		
2	Ssuda		
3	Bank		
4			
5			

Vizual materiallar.

3-ilova.

Pul-kredit siyosati – Mamlakat Markaziy banki tamonidan iqtisodiyotning barqaror, samarali amal qilinishini ta'minlash maqsadida o'tkaziladigan kurs va barqaror pul tizimini qo'llab quvvatlashga qaratilgan pul muomalasi va kredit sohasidagi chora- tadbirlar.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni 21 nafar	Vahti- 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Pul va pul muomalasi, pulga bo'lgan talab va pul taklifi. Davlatning pul muomalasini tartibga solishi. 2. Kredit va bank tizimining bozor iqtisodiyotidagi vazifalari. Davlatning monetar siyosati va uning iqtisodiyotni tartibga solishdagi ahamiyati.

	3. Pul-kredit siyosati vositalarining iqtisodiyotni tartibga solishdagi roli. O'zbekistonning kredit tizimi. 4. O'zbekistonning bank tizimi va uning rivojlanish bosqichlari. Iqtisodiyotni, biznes va xususiy tadbirkorlikni kreditlash va moliyaviy qo'llab-quvvatlash. 5. Rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiyotni pul-kredit vositalari orqali tartiblash muammolari. Jahon moliyaviy – inqirozining yuz berish sabablari. 6. O'zbekistonda jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozning salbiy oqibatlarini yumshatishda bank tizimining roli. Pul-kredit tizimini tartibga solishni yanada takomillashtirish yo'nalishlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Iqtisodiyotni, biznes va xususiy tadbirkorlikni kreditlash va moliyaviy qo'llab-quvvatlash - Jahon moliyaviy – inqirozining yuz berish sabablari. - Pul-kredit tizimini tartibga solishni yanada takomillashtirish yo'nalishlari. - O'zbekistonning bank tizimi va uning rivojlanish bosqichlari. Iqtisodiyotni, biznes va xususiy tadbirkorlikni kreditlash va moliyaviy qo'llab-quvvatlash haqida tushuntiradi; - Rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiyotni pul-kredit vositalari orqali tartiblash muammolari. Jahon moliyaviy – inqirozining yuz berish sabablarini tushuntiradi -	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - asosiy tushunchalarni izohlaydi; - iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati, zaruriyatini tavsiylaydi; - davlatning iqtisodiy roli va vazifalarini tavsiflash; - davlat boshqaruvining bevosita va bilvosita usullarini sanash. - Rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiyotni pul-kredit vositalari orqali tartiblash muammolari. Jahon moliyaviy – inqirozining yuz berish sabablarini ayta olish - O'zbekistonda jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozning salbiy oqibatlarini yumshatishda bank tizimining roli. Pul-kredit tizimini tartibga solishni yanada takomillashtirish yo'nalishlarini bilib olish
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitlari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi.	1.9. Mavzuni yozadilar.

	1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.10. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

1-ilova.

Blits-so'rov savollari.

1. Guruhlarda ishlash uchun vazifa.
 1. Kredit mazmuni va uning turlari ifodalang.
 2. Bank kategoriyasining mazmunini va mohiyatini tavsiflang.
 3. Lizing, uni iqtisodiyot uchun ahamiyati va turlarini tavsiflang.

2. Uslubiy ko'rsatma: xarakat ketma-ketligi (algoritm)

1. Muammoni savol shakliga keltiring.
2. Asosiy masalani shakllantiring, uning echimi muammoli savolga javob berish darajasida bo'lsin.
3. Milliy iqtisodiyot holatini tavsiflash imkonini beruvchi asosiy mezonlarni (belgi, tahlil yo'nalishi) ayting.

4. Echish algoritmini tuzing.
5. Jamoa bo'lib tanlangan ko'rsatkichni baholang, ularni yoritish ketma-ketligini o'rning.
6. Milliy iqtisodiyot holatini baholash bo'yicha tanlangan ko'rsatkich asosida bir qator kichik muammolarni shakllantiring va jadvalga yozing.
7. "Echimning mazmuni" ustuniga ularni aniqlash, hisoblash algoritmini (formulasi, tartibini) yozing.
8. Muammoni echish jadvalini to'ldiring.
9. Siz tomonigizdan keltirilgan ko'rsatkichning milliy iqtisodiyot uchun ahamiyatini yoritib va oraliq xulosalarni shakllantiring va yozing.
10. YAkuniy xulosani aniq va lo'nda qilib shakllantiring.

3. Muammoni echish jadvali

Muammoni shakllantirilishi:	YAkuniy xulosa:	
Quyida muammolarni shakllantirish	Echilmalar mazmuni	Xulosalar
1	2	3
1.		
2.		
n.		

2-ilova.

Ish tartibi va reglament

1. Muammoni echish va prezentatsiya varog'ini yozish uchun guruhda ishlashga - 20 min.
2. Muammo echimini prezentatsiya qilish – 8 min. gacha.
3. Jamoa bo'lib muhokama qilish, xulosalarni shakllantirish - 10 min. gacha.
4. O'zaro baholash – 1 min.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni:21 nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Jamiyat ijtimoiy sohasi, uning tarkibi va jamiyat rivojlanishidagi roli. Ijtimoiy siyosat tushunchasining mazmuni. 2. "Ijtimoiy davlat" tushunchasining mazmuni. Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishning asosiy chora-tadbirlari. 3. Ijtimoiy sohada davlat boshqaruvining shakllari va ulushi. O'zbekistonda davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash yo'llari. 4. Daromadlar siyosati va aholi turmush darajasini o'stirish. Kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalash. 5. O'zbekistonda kuchli ijtimoiy siyosat mexanizmining va kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalash tizimining shakllanishi va rivojlanishi. 6. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida O'zbekistonda aholini ijtimoiy qullab-quvvatlash va turmush darajasini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.

<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> -Jamiyat ijtimoiy sohasi, uning tarkibi va jamiyat rivojlanishidagi roli. Ijtimoiy siyosat tushunchasining mazmuni yoritib beradi - "Ijtimoiy davlat" tushunchasining mazmuni. Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishning asosiy chora-tadbirlari hadida tushuncha berish -Ijtimoiy sohada davlat boshqaruvining shakllari va ulushi. O'zbekistonda davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash yo'llarini tushuntiradi; -Daromadlar siyosati va aholi turmush darajasini o'stirish. Kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalashni tushuntiradi; -	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: -Jamiyat ijtimoiy sohasi, uning tarkibi va jamiyat rivojlanishidagi roli. Ijtimoiy siyosat tushunchasining mazmuni tushunish - "Ijtimoiy davlat" tushunchasining mazmuni. Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishning asosiy chora-tadbirlari hadida bilib olish -Ijtimoiy sohada davlat boshqaruvining shakllari va ulushi. O'zbekistonda davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash yo'llarini bilib olish -Daromadlar siyosati va aholi turmush darajasini o'stirish. Kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalashni ayta olish; -O'zbekistonda kuchli ijtimoiy siyosat mexanizmining va kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalash tizimining shakllanishi va rivojlanishini aytib berish; - Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida O'zbekistonda aholini ijtimoiy qullab-quvvatlash va turmush darajasini oshirishning ustuvor yo'nalishlari haqida bilib olish
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker,
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitilari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.11. Mavzuni yozadilar. 1.12. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar.

	qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. Yakun chiqaradi.	2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

1-ilova.

Mavzu bo'yicha asosiy tushunchalar	
Daromad	
Nominal daromad	
Real daromad	
Daromadlar tengsizligi	
Lorens egri chizig'i	
Djini koeffitsienti	
Oila byudjeti	
Ijtimoiy siyosat	
Ijtimoiy himoya	

Davlatning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari. Bozor iqtisodiyotida davlatning makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlash va inqirozga qarshi siyosati

(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)
Ma'ruza mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi

Talabalar soni 42 nafar	Vaqt – 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari. 2. O'zbekistonda ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlar. 3. Makroiqtisodiy muvozanat va uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati. 4. O'zbekistonning inqirozga qarshi choralar dasturining maqsadi, yo'nalishlari va amalga oshirilishi.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllarini tushuntiradi; - O'zbekistonda ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlari haqida tushuncha beradi; -Makroiqtisodiy muvozanat va uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosatini tushuntiradi;	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllarini aytib beradi; - O'zbekistonda ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlari haqida bilib olish; -Makroiqtisodiy muvozanat va uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosatini bilib olish; - O'zbekistonning inqirozga qarshi choralar dasturining maqsadi, yo'nalishlari va amalga oshirilishini aytib beradi.
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Munozara ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqt	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba
1-bosqich. Kirish (5 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Eslaydilar.

2-bosqich. Asosiy (65 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova). 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

1-ilova

O'zbekistonda jaxon moliyaviy – iqtisodiy inqirozi ta'sirini yumshatishga asos bo'lgan omillar

“Shok terapiyasi” usullarini bizga chetdan turib joriy etishga qaratilgan urinishlardan, bozor iqtisodiyoti o'zini-ozini tartibga soladi, degan aldamchi tasavvurlardan voz kechildi.

Ma'muriy buyruqbozlik tizimidan boshqaruvning bozor tizimiga o'tishning bosqichma-bosqich amalga oshirish yo'li tanlandi

Davlat- bosh islohotchi sifatida ma'suliyatni o'z zimmasiga olishi zarurligi belgilab olindi

O'zbekistonda moliyaviy- iqtisodiy , byudjet, bank-kredit tizimi, shuningdek , iqtisodiyotning real sektori korxonalari va tarmoqlarining barqaror hamda uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun yetarli darajada mustahkam zahiralarni yaratilgani va resurslar bilan ta'minlangani belgilandi

Oqilona tashqi qarz siyosati olib borilishi

Jaxon moliyaviy –iqtisodiy inqirozi tasirini yumshatish yollarini belgilash

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari. 2. Mamlakat iqtisodiy xavfsizligi ko'rsatkichlari indikatorlari. Davlat tomonidan iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash maqsadlari vazifalari. 3. O'zbekistonda ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlar. 4. O'zbekistonning xalqaro iqtisodiy va moliyaviy tashkilotlar, uyushmalar faoliyatida ishtiroki bilan bog'liq iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash yo'llari. 5. Mamlakatning iqtisodiy raqobatbardoshligi va iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning uzviy bog'liqligi.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari haqida tushuncha beradi; -Mamlakat iqtisodiy xavfsizligi ko'rsatkichlari indikatorlari. Davlat tomonidan iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash maqsadlari vazifalarini tushuntiradi; -O'zbekistonda ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlarini yoritib beradi - O'zbekistonning xalqaro iqtisodiy va moliyaviy tashkilotlar, uyushmalar faoliyatida ishtiroki bilan bog'liq iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash yo'llarini tushuntiradi;	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari haqida bilib olish; -Mamlakat iqtisodiy xavfsizligi ko'rsatkichlari indikatorlari. Davlat tomonidan iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash maqsadlari vazifalarini aytib berish; -O'zbekistonda ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlarini aytib berish; - O'zbekistonning xalqaro iqtisodiy va moliyaviy tashkilotlar, uyushmalar faoliyatida ishtiroki bilan bog'liq iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash yo'llarini tushunish; -Mamlakatning iqtisodiy raqobatbardoshligi va iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning uzviy bog'liqligi haqida aytib beradi;
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitlari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter

		texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya
Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.		
Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.13. Mavzuni yozadilar. 1.14. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. Yakun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlarga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Makroiqtisodiy muvozanat va uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati. 2. Iqtisodiy tsikl va inqirozlarning kelib chiqish sabablari. Iqtisodiy inqirozlarning turlari. 3. Jahon moliyaviy inqirozi sharoitida O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari. 4. Hozirgi davrda global moliyaviy-iqtisodiy inqirozning hamon davom etishi sabablari va uning rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotiga salbiy ta'sir etishi tendentsiyalari. 5. O'zbekistonning inqirozga qarshi choralar dasturining maqsadi, yo'nalishlari va amalga oshirilishi. 6. Global moliyaviy-iqtisodiy inqirozi davom etishi sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotini barqaror va mutanosib rivojlantirish istiqbol yo'nalishlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Makroiqtisodiy muvozanat va uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati haqida tushuncha beradi; -Iqtisodiy tsikl va inqirozlarning kelib chiqish sabablari. Iqtisodiy inqirozlarning turlarini tushuntiradi; -Jahon moliyaviy inqirozi sharoitida O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlarini tushuntiradi; -Hozirgi davrda global moliyaviy-iqtisodiy inqirozning hamon davom etishi sabablari va uning rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotiga salbiy ta'sir etishi tendentsiyalarini yoritib beradi;	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: -Makroiqtisodiy muvozanat va uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosatini bilib olish; -Iqtisodiy tsikl va inqirozlarning kelib chiqish sabablari. Iqtisodiy inqirozlarning turlarini aytib berish -Jahon moliyaviy inqirozi sharoitida O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari aytib berish -Hozirgi davrda global moliyaviy-iqtisodiy inqirozning hamon davom etishi sabablari va uning rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotiga salbiy ta'sir etishi tendentsiyalarini tushunish -O'zbekistonning inqirozga qarshi choralar dasturining maqsadi, yo'nalishlari va amalga oshirilishini aytib berish -Global moliyaviy-iqtisodiy inqirozi davom etishi sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotini barqaror va mutanosib rivojlantirish istiqbol yo'nalishlarini bilib olish;
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.

O'qitish sharoitilari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya
-----------------------	--

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	1.15. Mavzuni yozadilar. 1.16. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. Yakuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

Davlatning tarkibiy-investitsiyaviy siyosati. Agrar sohani davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab – quvvatlash

(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)
Ma'ruza mashg'ulotini o'qitish texnologiyasi

Talabalar soni: 42 nafar	Vaqt - 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilishidagi siljish va o'zgarishlar, ularni belgilab beruvchi omillar. 2. Investitsiyalar va investitsion faoliyat. O'zbekistonda davlat investitsion siyosatining maqsadlari va asosiy yo'nalishlari. 3. Davlat agrar siyosatining mohiyati va maqsadi. 4. O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari. Agrosanoat majmuasi va uni rivojlantirish yo'nalishlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - .Iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilishidagi siljish va o'zgarishlar, ularni belgilab beruvchi omillarini tushuntiradi - Investitsiyalar va investitsion faoliyat. O'zbekistonda davlat investitsion siyosatining maqsadlari va asosiy yo'nalishlari haqida tushuncha beradi; - Davlat agrar siyosatining mohiyati va maqsadini tushuntiradi. - O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - .Iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilishidagi siljish va o'zgarishlar, ularni belgilab beruvchi omillar haqida bilib olish; - Investitsiyalar va investitsion faoliyat. O'zbekistonda davlat investitsion siyosatining maqsadlari va asosiy yo'nalishlarini aytib beradi. - Davlat agrar siyosatining mohiyati va maqsadini bilib olish; - O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari. Agrosanoat majmuasi va uni rivojlantirish yo'nalishlarini aytib beradi.
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Munozara ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba

1-bosqich. Kirish (5 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. Yozadilar. 1.2. Eslaydilar.
2-bosqich. Asosiy (65 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova). 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilishidagi siljish va o'zgarishlar, ularni belgilab beruvchi omillar. 2. O'zbekistonda iqtisodiyot tarkibiy tuzilishini o'zgartirishning zarurligi. O'zbekistonda davlatning tarkibiy siyosatining o'ziga xos xususiyatlari. 3. Investitsiyalar va investitsion faoliyat. Investitsiya siyosatining mazmuni va uning davlat iqtisodiy siyosatidagi o'rni. 4. O'zbekistonda davlat investitsion siyosatining maqsadlari va

	asosiy yo`nalishlari. To`g`ridan-to`g`ri xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotga jalb etishni rag`batlantirish. 5. Investitsion faoliyatni davlat tomonidan qo`llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish masalalari.</p> <p>6. Aholi jamg`armalarini va korxonalarning o`z mablag`larini investitsiya jarayonlariga jalb etishni rag`batlantirish yo`llari.
<i>O`quv mashg`ulotining maqsadi:</i> mavzu bo`yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko`nikmalarini rivojlantirish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilishidagi siljish va o`zgarishlar, ularni belgilab beruvchi omillarni tushuntiradi.</li> <li>- O`zbekistonda iqtisodiyot tarkibiy tuzilishini o`zgartirishning zarurligi. O`zbekistonda davlatning tarkibiy siyosatining o`ziga xos xususiyatlari haqida tushuncha beradi.</li> <li>- Investitsiyalar va investitsion faoliyat. Investitsiya siyosatining mazmuni va uning davlat iqtisodiy siyosatidagi o`rnini tushuntiradi; - O`zbekistonda davlat investitsion siyosatining maqsadlari va asosiy yo`nalishlari.	<p><i>O`quv faoliyatining natijalari:</i></p> <p>Talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilishidagi siljish va o`zgarishlar, ularni belgilab beruvchi omillarni tushinib oladi.. - O`zbekistonda iqtisodiyot tarkibiy tuzilishini o`zgartirishning zarurligi. O`zbekistonda davlatning tarkibiy siyosatining o`ziga xos xususiyatlarini bilib oladi. - Investitsiyalar va investitsion faoliyat. Investitsiya siyosatining mazmuni va uning davlat iqtisodiy siyosatidagi o`rnini aytib beradi.</li> <li>- O`zbekistonda davlat investitsion siyosatining maqsadlari va asosiy yo`nalishlari. To`g`ridan-to`g`ri xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotga jalb etishni rag`batlantirish haqida bilib oladi . - Investitsion faoliyatni davlat tomonidan qo`llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish masalalarini aytib beradi.</li> <li>- Aholi jamg`armalarini va korxonalarning o`z mablag`larini investitsiya jarayonlariga jalb etishni rag`batlantirish yo`llarini aytib bera oladi.
O`qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O`qitish vositalari	Ma`ruza matni, o`quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog`oz, marker, skotch
O`qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O`qitish sharoitlari	Guruhlarda ishlash uchun mo`ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg`ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O`qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano`quv natijalarini e`lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini	4.1. Mavzuni yozadilar.

	asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	4.2. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. Yakun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21 nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Davlat agrar siyosatining mohiyati va maqsadi. Qishloq xo'jaligi sohasiga davlat aralashuvining zarurligi va ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati. 2. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish tarkibini tubdan o'zgartirish zarurati. Qishloq xo'jaligi mahsulotlariga davlat buyurtmasi. 3. Fermerlikni rivojlantirishda davlatning roli. Qishloq xo'jaligi

	rivojlanishini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning asosiy yo'nalishlari. 4. O'zbekistonda agrar sohada olib borilayotgan islohotlarning o'ziga xos xususiyatlari. 5. O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari. 6. Agrosanoat majmuasi va uni rivojlantirish yo'nalishlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.	
Pedagogik vazifalar. -Davlat agrar siyosatining mohiyati va maqsadi. Qishloq xo'jaligi sohasiga davlat aralashuvining zarurligi va ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati haqida tushuncha beradi. -Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish tarkibini tubdan o'zgartirish zarurati. Qishloq xo'jaligi mahsulotlariga davlat buyurtmasini tushuntiradi. -Fermerlikni rivojlantirishda davlatning roli. Qishloq xo'jaligi rivojlanishini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning asosiy yo'nalishlarini yoritib beradi. -O'zbekistonda agrar sohada olib borilayotgan islohotlarning o'ziga xos xususiyatlarini tushuntiradi. -O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlarini tushuntirib beradi.	-Davlat agrar siyosatining mohiyati va maqsadi. Qishloq xo'jaligi sohasiga davlat aralashuvining zarurligi va ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatini bilib oladi. -Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish tarkibini tubdan o'zgartirish zarurati. Qishloq xo'jaligi mahsulotlariga davlat buyurtmasini aytib beradi. -Fermerlikni rivojlantirishda davlatning roli. Qishloq xo'jaligi rivojlanishini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning asosiy yo'nalishlarini tushinib oladi. -O'zbekistonda agrar sohada olib borilayotgan islohotlarning o'ziga xos xususiyatlarini aytib beradi. -O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlarini aytib beradi. -Agrosanoat majmuasi va uni rivojlantirish yo'nalishlarini bilib oladi.
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitilari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi,	4.3. Mavzuni yozadilar.

(10 min.)	ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blits-so'rov o'tkazadi.	4.4. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarini eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi. To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar. 2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlarga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatining davlat tomonidan tartibga solinishi. Davlatning mintaqaviy siyosati va hududlar rivojlanishining istiqbollari

**(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)
Ma'ruza mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi**

Talabalar soni: 42 nafar	Vaqt – 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning milliy iqtisodiyotda tutgan o'rnini hamda ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.

	2. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik -- rivojlanishini rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash tizimi. 3. Mintaqaviy iqtisodiyot. Davlat mintaqaviy siyosatining mohiyati, printsiplari va maqsadlari. 4. Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish davlat dasturlari va ularni amalga oshirish yo'llari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari davlat mintaqaviy siyosatining mohiyati, printsiplari va maqsadlari.tog'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> -O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni tashkil etishning yonalishlarini aytib berish –Kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab quvvatlash mexanizmlari haqida tushuntirib berish, - Davlat mintaqaviy siyosatining mohiyati, printsiplari va maqsadlarini yoritib berish -Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish davlat dasturlari va ularni amalga oshirish yo'llarini tushuntirib berish.	<i>O'quv faoliyatining natijalari:</i> Talaba: - O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni tashkil etishning mohiyatini tushunib oladi -O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlanishini rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash tizimini ahamiyati haqida tasavvurga ega bo'ladi -Davlatning kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab -quvvatlash mexanizmlari mohiyatini tushunib oladi -. Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda davlat dasturlari va ularni amalga oshirish yo'llari to'g'risida bilimga ega bo'ladi.
O'qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma'ruza, aqliy hujum.
O'qitish shakli	Frontal, jamoa bo'lib ishlash.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, flip chart marker, skotch.
O'qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Munozara ma'ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqi	Faoliyat mazmuni	
	o'qituvchi	talaba
1-bosqich. Kirish (5 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e'lon qiladi. 1.2. Mashg'ulotning munozara tarzda o'tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Eslaydilar.
2-bosqich. Asosiy (65 min.)	2.1. Ma'ruza matnini o'qib, davlat boshqaruvi to'g'risida qanday ma'lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to'g'risida Keyns ta'limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg'ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida "Aqliy hujum" texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi:	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o'z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.

	- iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o'z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova). 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to'ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21 nafar	Vaqti- 2 soat	
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot	
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Kichik biznes va hususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda davlatning iqtisodiy siyosati. Davlat iqtisodiy siyosatining asosiy yo`nalishlari.</li><li>2. Davlat tomonidan ishbilarmonlik-biznes uchun amaliy qulay sharoit va muhitning tug`dirib berilishi. 3. Tadbirkorlik sub`yektlari huquqlarining ustuvorligi haqidagi printsipning joriy etilishi.</li><li>4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishini rag`batlantirish uchun berilgan imtiyoz va preferentsiyalar. 5. O`zbekistonda tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari va ularni himoya qilishda davlat hokimiyati va boshqaruvi organlarining vazifalari.</li><li>6. O`zbekiston iqtisodiyotida xususiy sektorning ulushi va ahamiyatini tubdan oshirish chora-tadbirlari.	
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.		
-Kichik biznes va hususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda davlatning iqtisodiy siyosati. Davlat iqtisodiy siyosatining asosiy yo`nalishlarini tushintirib beradi.	-Davlat tomonidan	-Kichik biznes va hususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda davlatning iqtisodiy siyosati. Davlat iqtisodiy siyosatining asosiy yo`nalishlarini bilib oladi.  -Davlat tomonidan ishbilarmonlik-biznes uchun amaliy qulay sharoit va muhitning tug`dirib berilishini aytib beradi.

ishbilarmonlik-biznes uchun amaliy qulay sharoit va muhitning tug`dirib berilishini tushuntiradi.</p> <p>-Tadbirkorlik sub`ektlari huquqlarining ustuvorligi haqidagi printsipting joriy etilishi haqida tushuncha beradi. -Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishini rag`batlantirish uchun berilgan imtiyoz va preferentsiyalarni tushuncha beradi.	-Tadbirkorlik sub`ektlari huquqlarining ustuvorligi haqidagi printsipting joriy etilishini tushinib oladi.</p> <p>-Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishini rag`batlantirish uchun berilgan imtiyoz va preferentsiyalarni bilib oladi. -O`zbekistonda tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari va ularni himoya qilishda davlat hokimiyati va boshqaruvi organlarining vazifalarini aytib beradi.</p> <p>-O`zbekiston iqtisodiyotida xususiy sektorning ulushi va ahamiyatini tubdan oshirish chora-tadbirlarini bilib oladi.
O`qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O`qitish vositalari	Ma`ruza matni, o`quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog`oz, marker, skotch
O`qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O`qitish sharoitilari	Guruhlarda ishlash uchun mo`ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg`ulotning texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O`qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano`quv natijalarini e`lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo`yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi.</p> <p>Blits-so`rov o`tkazadi.	4.5. Mavzuni yozadilar. 4.6. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o`qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O`quv vazifasini baholash ko`rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo`yicha uslubiy ko`rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g`oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarni eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi.</p> <p>2.3. Taqdimotni boshlashni e`lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo`yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar.

	To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.

Davlatning tabiiy resurslardan foydalanish jarayonlarini tartibga solishi va ekologiya sohasidagi siyosati. O'zbekistonda tashqi iqtisodiy faoliyatning davlat tomonidan tartibga solinishi.

(Ma'ruza 2 soat , amaliy mashg'ulot 2 soat)
Ma'ruzani o'qitish texnologiyasi

Talabalar soni: 42 nafar	Vaqt – 2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Kirish tematik ma'ruza
Ma'ruza mashg'ulotining rejasi	1. Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlash. Davlatning ekologik siyosatining shakllanishi. 2. O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat to'g'risida"gi Qonuni va uning ahamiyati. Davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo'llari. 3. Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo'nalishlari va ularni tartibga solish printsiplari. 4. O'zbekistonda tashqi iqtisodiy siyosatning o'ziga xos xususiyatlari. 5. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosatini takomillashtirish yo'llari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli va iqtisodiy vazifalari to'g'risida yaxlit tassavur hosil qilish.	
Pedagogik vazifalar. -Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlash. Davlatning ekologik siyosatining shakllanishini tushintirib beradi. -O'zbekiston Respublikasining	O'quv faoliyati natijalari: Talaba bilishi zarur: -Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlash. Davlatning ekologik siyosatining shakllanishini tushinib oladi. -O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat to'g'risida"gi Qonuni va uning ahamiyati.

“Ekologik nazorat to‘g‘risida”gi Qonuni va uning ahamiyati. Davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo‘llarini tushuntiradi. -Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo‘nalishlari va ularni tartibga solish printsiplarini tushuntiradi. -O‘zbekistonda tashqi iqtisodiy siyosatning o‘ziga xos xususiyatlarini tushintirib beradi.	Davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo‘llarini aytib beradi. -Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo‘nalishlari va ularni tartibga solish printsiplarini tushinib oladi. -O‘zbekistonda tashqi iqtisodiy siyosatning o‘ziga xos xususiyatlarini bilib oladi. -Davlatning tashqi iqtisodiy siyosatini takomillashtirish yo‘llarini aytib beradi.
O‘qitish uslubi va texnikasi	Munozara ma’ruza, aqliy hujum.
O‘qitish shakli	Frontal, jamoa bo‘lib ishlash.
O‘qitish vositalari	Ma’ruza matni, flip chart marker, skotch.
O‘qitish sharoitlari	Namunadagi auditoriya.

Ma’ruzaning texnologik kartasi.

Bosqichlar, Vaqti	Faoliyat mazmuni	
	o‘qituvchi	talaba
1-bosqich. Kirish (5 min.)	1.1 Mavzu, uning rejasi va kutilayotgan natijalarni e’lon qiladi. 1.2. Mashg‘ulotning munozara tarzda o‘tishini va munozara qoidalarini eslatadi (1-ilova).	1.1. YOzadilar. 1.2. Eslaydilar.
2-bosqich. Asosiy (65 min.)	2.1. Ma’ruza matnini o‘qib, davlat boshqaruvi to‘g‘risida qanday ma’lumotlar oldingiz? 2.2. Davlat boshqaruvi to‘g‘risida Keyns ta’limotining mazmunini aytib bera olasizmi? degan savollar bilan murojaat qiladi. 2.3. Mashg‘ulotni munozara tarzida davom ettirilishini aytadi. Talabalarni faollashtirish maqsadida “Aqliy hujum” texnikasidan foydalanib quyidagi savollarni beradi: - iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi nima? - davlat qanday vazifalarni o‘z zimmasiga oladi? - bu vazifalarni qaysi usul va vositalar yordamida bajaradi? Talabalarni 2 guruhga ajratadi va munozara savollarini beradi (2-ilova). 2.4. Konspektlardan foydalangan xolda javob berishni tashkil qiladi. 2.5. Javoblarni tinglaydi, to‘ldiradi va aniqlashtiradi. 2.6. Munozarada ishtirok etmagan talabalarga yozma tarzda javob yozishni taklif etadi.	2.1. Javob beradilar. 2.2. Talabalar o‘z fikrlarini bildiradilar. Savollar beradilar.

3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. Munozara ma'ruzasiga yakun yasaydi asosiy masalar bo'yicha xulosa chiqaradi. 3.2. Munozara ishtirokchilarini baxolaydi. 3.3. Mustaqil ish uchun topshiriq beradi.	3.1. Tinglaydilar, yozib oladi. 3.2. Aniqlashtiradi. 3.3. Topshiriqni yozib oladi.
------------------------------------	--	--

Amaliy mashg'ulotida o'qitish texnologiyasi.

Talabalar soni: 21 nafar	Vaqt-2 soat
O'quv mashg'ulotining shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulotining rejasi	1. Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlash. Davlatning ekologik siyosatining shakllanishi. 2. Davlatning tabiatdan foydalanish vazifalari. Atrof-muhit monitoringi. Ekologik me'yorlashtirish. Ekologik standartlar. Davlatning ekologik ekspertizasi. 3. Ekologik litsenziyalashtirish. Ekologik nazorat. Ekologiyani davlat tomonidan himoya qilishning iqtisodiy mexanizmi. 4. Tabiiy resurslar va ob'ektlarning kadastri. Ekologik moliyalashtirish. Ekologik sug'urtalash fondlari. 5. O'zbekistonda tabiatdan foydalanish va atrof-muhitni himoya qilishning o'ziga xos xususiyatlari. 6. O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat to'g'risida"gi Qonuni va uning ahamiyati. Davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo'llari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va chuqurlashtirish muammoli masalalarni echish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Pedagogik vazifalar. -Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlash. Davlatning ekologik siyosatining shakllanishini tushuntirib beradi. -Davlatning tabiatdan foydalanish vazifalari. Atrof-muhit monitoringi. Ekologik me'yorlashtirish. Ekologik standartlar. Davlatning ekologik ekspertizasini tushintiradi. -Ekologik litsenziyalashtirish. Ekologik nazorat. Ekologiyani davlat tomonidan himoya qilishning iqtisodiy mexanizmini yoritib beradi. -Tabiiy resurslar va ob'ektlarning kadastri. Ekologik	O'quv faoliyati natijalari: Talaba: -Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlash. Davlatning ekologik siyosatining shakllanishini bilib oladi. -Davlatning tabiatdan foydalanish vazifalari. Atrof-muhit monitoringi. Ekologik me'yorlashtirish. Ekologik standartlar. Davlatning ekologik ekspertizasi aytib beradi. -Ekologik litsenziyalashtirish. Ekologik nazorat. Ekologiyani davlat tomonidan himoya qilishning iqtisodiy mexanizmini tushintirib bera oladi. -Tabiiy resurslar va ob'ektlarning kadastri. Ekologik moliyalashtirish. Ekologik sug'urtalash fondlarini aytib beradi. -O'zbekistonda tabiatdan foydalanish va atrof-muhitni himoya qilishning o'ziga xos xususiyatlarini bilib oladi. -O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat
--	--

moliyalashtirish. Ekologik sug'urtalash fondlari haqida tushuncha beradi. -O'zbekistonda tabiatdan foydalanish va atrof-muhitni himoya qilishning o'ziga xos xususiyatlarini tushuntiradi. -O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat to'g'risida"gi Qonuni va uning ahamiyati. Davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo'llarini tushuntiradi.	to'g'risida"gi Qonuni va uning ahamiyati. Davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo'llarini aytib bera oladi.
O'qitish usullari va texnikasi	Muammoli usul, suhbat, aqliy hujum, munozara, prezentatsiya.
O'qitish vositalari	Ma'ruza matni, o'quv materiallari, konspektlar, A32 formatdagi qog'oz, marker, skotch
O'qitish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
O'qitish sharoitilari	Guruhlarda ishlash uchun mo'ljallangan, kompyuter texnologiyalari bilan jihozlangan auditoriya

Amaliy mashg'ulotining texnologik kartasi.

Bosqichlar, vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich Kirish (10 min.)	1.1. Mavzuni, maqsadi rejasi kutilayotgano'quv natijalarini e'lon qiladi, ularning ahamiyatini va dolzarbligini asoslaydi. 1.2. Reja savollari bo'yicha talabalar bilimlarini faollashtiradi. Blitz-so'rov o'tkazadi.	4.7. Mavzuni yozadilar. 4.8. Savollar tezkor javob beradilar.
2-bosqich. Asosiy (60 min.)	2.1. Muammoli vazifani talabalarga o'qib beradi. Muammoni shakllantirishni tashkil qiladi. Taklif etilgan muammoni shakllantirish variantlarini talabalar bilan birgalikda tahlil qiladi va muhokama qiladi. Ularning ichidan aniqlashtirilgan va tahrir qilingan bir variantni tanlaydilar. 2.2. Talabalarni 3 guruhga ajratadi. Muammoli vazifani hal qilishni topshiradi. O'quv vazifasini baholash ko'rsatkichlari va mezonlarini tarqatadi. Muammoni hal qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalarni, kutilayotgan natijalarni tushuntirib beradi. Aqliy hujum, g'oyalarni tanlash va baholash, guruhlarda ishlash qoidalarni eslatadi. Guruh ishlarini boshlanganligini aytadi. 2.3. Taqdimotni boshlashni e'lon qiladi. Taqdimot jarayonida javoblarni sharhlaydi.	2.1. Eshitadilar, muammoni shakllantirish bo'yicha takliflarni kiritadilar. 2.2. Guruhlarda ishlaydilar: Muammoli vazifani echadilar, taqdimot varaqalarini rasmiylashtiradilar.

	To'g'ri qarorni ta'kidlaydi, xatolarni ko'rsatadi. Muammoli vazifa echimlarini munozara shaklida muhokamasini tashkil qiladi. Talabalar bilan birgalikda javoblarni baholaydi. Javoblar to'liq bo'lmagan holda o'zi javob beradi. Guruhlarning o'zaro baholashini tashkil etadi. 2.4. YAkun chiqaradi.	2.3. Muammoli vazifaning natijalarini taqdimot qiladilar. Muammoni hal qilish bo'yicha o'zlarining variantlarini suradilar. O'zaro baholaydilar. 2.4. Tinglaydilar
3-bosqich. YAkuniy (10 min.)	3.1. O'quv faoliyatini yakunlaydi. Talabalar diqqatini asosiy jihatlariga qaratadi. Muammoni hal qilish jarayonida guruhlar faoliyatidagi muvofaqiyatlarni takidlaydi. Bajarilgan ishning kasbiy faoliyat uchun ahamiyatiga to'xtaladi. 3.2. Mustqil ish uchun vazifa beradi.	3.1. Tinglaydilar, aniqlashtiradilar. 3.2. Mustaqil ish uchun vazifalarni yozib oladilar.